Határtalanul – szakmai és élménybeszámoló

Horvátország és Szlovénia, 2026. június 1–5.

Utazásunkra már jóval az indulás előtt elkezdtünk készülni. A felkészülés egyik első állomása 2026. március 24-én Budapesten volt, ahol először ellátogattunk az Országházba. A látogatás során a tanulók közelebbről is megismerhették Magyarország egyik legfontosabb történelmi és nemzeti jelképét, valamint olyan ismeretekkel és élményekkel gazdagodhattak, amelyek jól kapcsolódtak a Határtalanul program céljaihoz.

Ezt követően a Magyarság Házában vettünk részt egy rendhagyó előadáson. A program jó lehetőséget adott arra, hogy a tanulók az iskolai kereteken kívül is közelebb kerüljenek a határon túli magyarság történetéhez, kultúrájához és hagyományaihoz. A nap programjai egyben ráhangolódást is jelentettek a későbbi utazásunkra, hiszen személyesebbé és kézzelfoghatóbbá tették számukra mindazt, amiről a program kapcsán később még sokat beszélgettünk.

Előkészítő óra – 2026. május 13.

A Határtalanul programhoz kapcsolódó előkészítő óránkat 2026. május 13-án tartottuk meg. Fontosnak tartottuk, hogy a gyerekek úgy induljanak útnak, hogy már legyenek ismereteik azokról a területekről, településekről és történelmi emlékekről, amelyekkel az öt nap során találkozni fognak.

Az előkészítő órán megismerkedtünk az útvonalunkkal, térképen is végigkövettük, merre fogunk járni, és beszélgettünk Horvátország és Szlovénia, ezen belül különösen a Muravidék magyar történelmi és kulturális kapcsolatairól.

Az óra során használtuk a Határtalanul Barangoló digitális tartalomtárat is. A gyerekek az interaktív felület segítségével előzetesen ismerkedhettek meg több olyan településsel és látnivalóval, amelyeket néhány héttel később már személyesen is felkerestünk. Különösen érdekes volt Csáktornya, Varasd, illetve a Muravidék és Lendva, Zágráb és Rijeka előzetes megismerése . Így az utazás alatt már nem teljesen ismeretlen nevekkel és helyszínekkel találkoztak, hanem több alkalommal vissza tudtunk utalni arra, amit az előkészítő órán láttunk vagy megbeszéltünk.

Átbeszéltük az ötnapos kirándulás programját, az utazással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, valamint azt is, milyen viselkedést várunk el egymástól egy ilyen hosszú közös út során. Az előkészítő óra végére már mindenki nagyon várta az indulást.

Öt nap határok nélkül

2026. június 1-jén végre elérkezett az indulás napja. 30 tanulóval és négy kísérő pedagógussal vágtunk neki ötnapos horvátországi és szlovéniai tanulmányi kirándulásunknak.

Már az induláskor azt szerettük volna, hogy ez az öt nap több legyen egyszerű osztálykirándulásnál. Azt szerettük volna megmutatni a gyerekeknek, hogy a magyar történelem és kultúra nem áll meg a mai országhatároknál. Az út során pedig újra és újra bebizonyosodott, hogy szinte mindenhol találunk olyan emléket, történetet vagy személyt, amely valamilyen módon bennünket is összeköt az adott vidékkel.

1. nap – Csáktornya, Varasd és az első találkozás az Adriával

Június 1-jén reggel fél nyolc körül indultunk el. Első állomásunk Csáktornya volt, ahol megtekintettük a várat. Itt természetesen szóba kerültek a Zrínyiek, és máris életre kelhetett egy darabka abból a történelemből, amelyet a gyerekek addig leginkább a tankönyvekből ismertek.

Innen Varasd felé folytattuk utunkat. A város és a vár egészen más hangulatot mutatott, mégis ugyanahhoz a közös történelmi múlthoz kapcsolódott. Már ezen az első napon sokat beszélgettünk arról, hogy Magyarország és Horvátország története milyen hosszú időn keresztül fonódott össze.

A nap végén folytattuk utunkat a tenger felé, és estére megérkeztünk Selcére, ahol a szállásunk volt. Sok gyerek számára már maga a tenger látványa is hatalmas élményt jelentett. A hosszú utazás ellenére mindenki izgatott volt, hiszen tudtuk, hogy ez még csak a kezdet.

2. nap – Tersatto, Rijeka, Opatija és a Monarchia nyomában

Második napunkon nagyon hangsúlyosan megjelent az Osztrák–Magyar Monarchia öröksége.

Elsőként Tersatto várát kerestük fel, majd megnéztük a közvetlenül mellette található Tersatto Miasszonyunk kegytemplomot is. A templomban a vallási emlékek mellett különösen érdekesek voltak számunkra a hajózáshoz kapcsolódó emlékek.

Ezután lementünk Rijekába. A kikötőben és a városban tudatosan kerestük a magyar vonatkozásokat. Megnéztük Jókai Mór emléktábláját, és még a lábunk elé is érdemes volt figyelni: megkerestük a magyar időszakból fennmaradt öntöttvas csatornafedeleket is. Talán éppen az ilyen apróságok

mutatták meg legjobban a gyerekeknek, hogy a történelem nemcsak a várakban és múzeumokban található meg. Néha egyszerűen csak észre kell venni.

Rijeka története jó alkalmat adott arra is, hogy beszéljünk a magyar tengeri kereskedelemről, a kikötő jelentőségéről, illetve arról az időszakról, amikor a város Magyarország legfontosabb tengeri kijárata volt.

Utunkat Opatijában folytattuk. Végigsétáltunk a híres tengerparti sétányon, majd a gyönyörű parkok és növények között is tettünk egy sétát. Talán itt lehetett a legjobban elképzelni a Monarchia korának hangulatát. A villák, szállodák, parkok és maga a tengerpart ma is őriznek valamit abból a világból, amikor ez a vidék az Osztrák–Magyar Monarchia egyik kedvelt üdülőhelye volt.

Lovranban Feszty Árpád emléktáblájánál koszorúztunk. A Magyarok bejövetele című körkép alkotójának személyén keresztül ismét egy nagyon erős magyar kapcsolódási ponttal találkoztunk.

Este visszatértünk selcei szállásunkra. Vacsora után még közösen lesétáltunk a tengerpartra. Nem volt benne külön történelmi vagy tanulmányi feladat, mégis az egyik legjobb közösségi programunk lett. Sétáltunk, beszélgettünk, nevettünk, és egyszerűen csak együtt voltunk. Egy ötnapos kirándulásnak ezek a pillanatok legalább olyan fontos részei, mint maga a szakmai program, hiszen nagyon sokat segítenek abban, hogy a gyerekekből valódi közösség formálódjon.

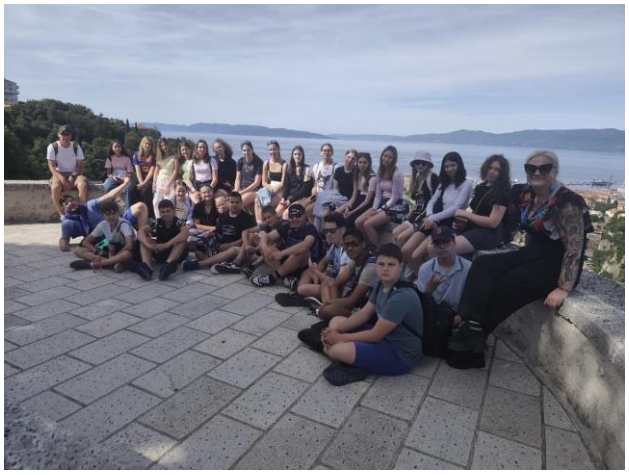

3. nap – Zágráb és Ptuj, esőben is

A harmadik napon Zágráb következett. Az időjárással ezen a napon nem volt szerencsénk: szinte végig szakadt az eső. A gyerekek előtt azonban tényleg le a kalappal, mert a rossz idő ellenére becsülettel végigjárták velünk a programot.

A főtéren megálltunk Jelačić bán szobránál. Itt az 1848–49-es eseményekről beszélgettünk, és arról is, hogy egy történelmi személy megítélése nem feltétlenül ugyanolyan két különböző nemzet történelmi emlékezetében. Ez talán az egyik legjobb példája volt annak, hogy egy ilyen tanulmányi út mennyivel többet tud adni a tankönyvi ismereteknél.

Megnéztük Zágráb történelmi városrészét és a székesegyház környékét is, majd búcsút vettünk Horvátországtól, és Szlovénia felé indultunk.

Ptuj egészen különleges meglepetése lett az utunknak. A Dráva partján fekvő város már első látásra lenyűgözött bennünket. Felsétáltunk a várhoz is, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a városra és a Drávára.

A nap végén visszatértünk Magyarországra. Szállásunk Szalafőn, gyönyörű őrségi környezetben volt. A mozgalmas napok után jó érzés volt megérkezni erre a nyugodt, csendes helyre.

4. nap – Szlovénia és a nemzeti összetartozás napja

Negyedik napunk június 4-re, a nemzeti összetartozás napjára esett. Erre a napra tudatosan olyan helyszínt választottunk, amely önmagában is jelentést adott a megemlékezésnek.

Türke felől közelítettük meg a magyar–szlovén–osztrák hármashatárt. Itt tartottuk meg a nemzeti összetartozás napi megemlékezésünket, majd közösen elénekeltük a Himnuszt.

Különleges pillanat volt. Ott álltunk a gyerekekkel egy olyan helyen, ahol három ország határa találkozik, és talán nem is kellett sokat magyarázni arról, mit jelent a határ és mit jelent az összetartozás. Úgy gondoljuk, vannak dolgok, amelyeket egy tanteremben meg lehet tanítani, és vannak olyanok, amelyeket igazán csak átélni lehet. Ez utóbbi ilyen pillanat volt.

Ezután Grad várához utaztunk, ahol tovább ismerkedtünk a vidék történelmével és kulturális örökségével.

A sok történelmi program után egészen más élményt jelentett az orchideafarm. A különleges növények és a termesztésük megismerése nagyon tetszett a gyerekeknek, és egy kis természettudományos színt is vitt az utazásunkba.

A nap utolsó állomása Bántornya (Turnišče) volt, ahol a Nagyboldogasszony-templomban Aquila János középkori freskóit tekintettük meg. A több mint hatszáz éves falképek előtt állva ismét kézzelfogható közelségbe került a történelem. Különösen érdekes volt látni, hogy a történelmi Magyar Királyság kulturális örökségének emlékei a mai országhatárokon túl is milyen gazdagon fennmaradtak.

Este ismét Szalafőre tértünk vissza. A szállásunkkal és az ellátással is nagyon elégedettek voltunk. A finom reggelik és vacsorák a sűrű program mellett különösen jólesetek, az esti közös étkezések pedig arra is lehetőséget adtak, hogy kicsit lelassítsunk, és megbeszéljük az aznapi élményeket.

5. nap – Lendva és hazafelé

Az utolsó napon Lendvára indultunk. A lendvai várban a kiállításokat is megtekintettük, köztük a szobrászati kiállítást. A várból és környékéről ismét egy olyan vidékre tekinthettünk le, amelynek történelme és kultúrája szorosan kapcsolódik Magyarországhoz.

Ezután a Lendva-hegyen található Szentháromság-kápolnához mentünk, ahol Hadik Mihály természetes úton mumifikálódott testét láthattuk. Természetesen ez azonnal felkeltette a gyerekek érdeklődését. A hozzá kapcsolódó történetek jó alkalmat adtak arra is, hogy beszélgessünk arról, mi a különbség a történelmi tény, a helyi hagyomány és a legenda között.

Utolsó programunk a Passero család gazdaságának meglátogatása volt, ahol a helyi gazdálkodással, termékekkel és hagyományokkal ismerkedtünk.

Innen már valóban hazafelé vettük az irányt. Öt nagyon sűrű, tartalmas nap volt mögöttünk.

Értékelő óra – 2026. június 10.

Hazatérésünk után néhány nappal, június 10-én tartottuk meg a Határtalanul program értékelő óráját.

Ekkorra már volt egy kis időnk kipihenni az utazást és rendezni a rengeteg fényképet. Az értékelő órán közösen idéztük fel az öt nap eseményeit. Beszélgettünk arról, kinek melyik helyszín tetszett a

legjobban, mi volt számára a legérdekesebb, milyen új ismereteket szerzett, és természetesen előkerültek a közös, sokszor vicces emlékek is.

Az út során készült fényképeinkből kiállítást készítettünk iskolánk aulájában. Fontosnak tartottuk, hogy az utazás élményeit ne csak azok őrizzék, akik részt vehettek a programban. A kiállítással az iskola többi tanulójának, pedagógusainak és az intézményünkbe érkezőknek is szerettünk volna egy kis ízelítőt adni abból, merre jártunk és mennyi mindent láttunk öt nap alatt.

A fényképek válogatása közben újra végigjártuk az egész utat. Egy-egy képhez már rögtön történetek kapcsolódtak: a tengerparti séta, a zágrábi szakadó eső, Ptuj látványa a várból, a hármashatáron közösen elénekelt Himnusz vagy éppen a lendvai program.

Összegzés

Ha visszagondolunk erre az öt napra, talán éppen az volt benne a legfontosabb, hogy a gyerekek számára sok minden, amit addig csak tankönyvből ismertek, egyszer csak valóságossá vált.

A történelem ott volt Csáktornya várában, Rijeka kikötőjében, Jelačić szobránál, Feszty Árpád emléktábláján, Bántornya több száz éves freskóin és Lendván. A Monarchia már nem egyszerűen egy megtanulandó történelmi fogalom volt, hanem épületekben, kikötőkben, villákban és emlékekben tovább élő közös múlt.

Talán a legfontosabb élményünk mégis az volt, hogy megtapasztalhattuk: a magyar történelem és kultúra nem ér véget Magyarország mai határainál.

Mindemellett ez az öt nap közösségi szempontból is nagyon sokat adott. Együtt utaztunk, ettünk, áztunk el Zágrábban, sétáltunk este az Adria partján, nevettünk, elfáradtunk, és közben rengeteg közös élményt szereztünk. A gyerekek sokszor egészen más oldalukat mutatták meg, mint az iskolai hétköznapokban, és mi, pedagógusok is más helyzetben találkozhattunk velük.

Fáradtan értünk haza, de azt gondoljuk, mindannyian hoztunk magunkkal valamit. Új ismereteket, élményeket, történeteket és rengeteg közös emléket.

Számunkra erről szólt igazán a Határtalanul program.